

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОГО СЕКТОРУ В КОНТЕСТІ СКЛАДОВИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙ

Транспорт відіграє надзвичайно важливу роль в економічній системі будь-якої країни світу, адже більшість структурних елементів глобалізації пов'язані з функціонуванням і розвитком транспортної галузі як однієї з основних інфраструктурних галузей національної економіки. Більшість структурних елементів глобалізації пов'язані з функціонуванням і розвитком транспортної галузі як однієї з основних інфраструктурних галузей національної економіки. Соціальна складова глобалізації пов'язана з функціонуванням транспортної системи України, так як розвиток міждержавної організації і поділу праці, трудова міграція серйозно впливає на внутрішній і зовнішній пасажиропотік, транспортну інфраструктуру. Науково-технологічна складова глобалізації визначає рівень технічної оснащеності транспортних засобів і впливає на зростання інноваційності транспортної логістики, об'єктів інфраструктур, бізнес-процесів, операційний менеджмент. Необхідність дотримання директив ЄС щодо екологічних норм обумовлює потребу в подальшому удосконаленні нормативної бази України у транспортній сфері, її транспортної стратегії. Економічна складова глобалізації здійснює прямий і опосередкований вплив на розвиток транспортної галузі України у зв'язку з зростанням масштабів транспортних перевезень, розвитку транспортних коридорів, знятті торгівельних бар'єрів, зростанням туристичних потоків і водночас необхідності урахування загальносвітової тенденції здорожчання ресурсів, суттєвої енергомісткості транспортних процесів. Виробнича складова глобалізації обумовлює необхідність постійного розвитку та удосконалення всіх виробничих процесів при наданні транспортних послуг та послуг транспортної інфраструктури. Торгівельна складова глобалізації проявляє свій вплив на транспортну галузь України зростанням масштабів міжнародної торгівлі, зміщенням акцентів на подальший розвиток транспортно-логістичних центрів, їх технічне переоснащення. Фінансово-інвестиційна складова проявляється у зростанні рівня інвестиційної привабливості транспортної галузі України як однієї з найбільш конкурентоспроможних галузей національної економіки, зацікавленості вітчизняних і зарубіжних інвесторів у вкладенні капіталу з метою отримання максимальної віддачі у об'єкти з високим індексом транзитної(транспортної) привабливості.

Функціонування наведених складових значною мірою залежить від ефективності роботи транспортних підприємств і, в свою чергу, є суттєвим чинником реалізації стратегії збалансованого розвитку національної економіки у цілому та транспортної стратегії - зокрема і знаходиться у причинно-наслідковому зв'язку з інфраструктурною політикою держави у цілому, і кожного регіону України зокрема.

Як зазначають науковці О.В.Бойко та З.П.Двуліт, розвиток транспортної галузі й реалізація потенціалу транспортної інфраструктури перетворюються на один із ключових елементів стратегії економічного зростання держави[1,с.94 -103]. У зв'язку

з цим варто розглядати економічний розвиток транспортного сектору у вузькому (як складову сталого розвитку власне транспортного сектору) та широкому розумінні – як необхідну інфраструктурну умову забезпечення сталого розвитку національної економіки.

Транспортний сектор забезпечує безперебійну роботу інших секторів економіки, є самостійним джерелом формування валового внутрішнього продукту. Як зазначає О.І. Никифорок, транспорт і продукція транспорту, а саме послуги з транспортування вантажів і пасажирів та користування інфраструктурою є важливими у розвитку економічних відносин, виробництва та збуту продукції і послуг. В умовах глобалізації та процесах посилення регіональної інтеграції ефективність та якість транспортних та інфраструктурних послуг є істотними факторами у забезпеченні конкурентоспроможності країн та регіонів [2, с.5]. Одним з найвагоміших показників, який системно відображає ефективність роботи того чи іншого сектору економіки, є показник валового внутрішнього продукту.

У Таблиці 1 наведено динаміку валового внутрішнього продукту транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності за період 2010-2015 років. Аналізуючи показники валового внутрішнього продукту України за період з 2010 року по 2015 рік, потрібно відзначити зростання частки транспортної сфери у відношенні до всього ВВП, з 83027 млн. грн. у 2010 році до 131209 млн. грн. у 2015 році (на 48182 млн. грн.). У 2015 році порівняно з 2014 роком показники зросли на 30320 млн. грн. Крім цього, потрібно відзначити динаміку до зменшення відсоткової частки ВВП транспортної галузі у відсотковому еквіваленті до всього ВВП України за 2010-2015 роки, а саме: у 2015 році порівняно з 2010 роком показники зменшились з 7,69% до 6,63%- на 1,0 відсоткових пункти, однак відбулося також зростання цього показника у 2015 році порівняно з 2014 роком – на 0,27 в.п.

Економічний розвиток транспортної системи України є джерелом зростання доданої вартості. достатньо чітко ідентифікована у Транспортній стратегії України до 2020 року.

Таблиця 1

*Динаміка валового внутрішнього продукту України за 2010 -2015
рр.(сформовано автором з використанням[4])*

Роки	Всього ВВП, млн. грн.	ВВП транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	У % до всього ВВП
2010	1 079 346	83 027	7,69
2011	1 299 991	103 179	7,94
2012	1 404 669	98 859	7,04
2013	1 465 198	104 483	7,13
2014 ¹	1 586 915	100 889	6,36
2015 ¹	1 979 458	131 209	6,63
2016 ¹			
2015 у % до 2010	183,4	158,0	-1,06 в. п.
2015 у % до 2014	124,7	130,0	0,27 в. п.

¹ - Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

Водночас недостатньо узгодженими є причинно-наслідкові та функціональні взаємозв'язки базових елементів та кінцевого продукту економічного розвитку транспортної системи у цілому та її підсистем. Також реалізація стратегії економічного розвитку потребує необхідності нейтралізації негативних сценаріїв, урахування можливих загроз для транспортної системи. Для їх подолання та з метою реалізації Транспортної стратегії України до 2020 року необхідно здійснити систему заходів, спрямованих на модернізацію ринку транспортних та інфраструктурних послуг, а саме:

- забезпечення відповідності тарифної політики якості послуг, що надаються;
- забезпечення потреби в перевезеннях необхідними типами рухомого складу;
- зниження часових витрат при здійсненні перевезень;
- забезпечення прозорих механізмів ціноутворення;
- забезпечення безпеки і надійності перевезень;
- забезпечення потреби в перевезеннях у необхідних типах рухомого складу;
- зниження часових витрат при здійсненні вантажоперевезень;
- забезпечення відповідності тарифної політики якості послуг, що надаються;
- забезпечення прозорих механізмів ціноутворення[2,с.59].

Сталий розвиток транспортного сектору є необхідною передумовою соціально-економічного зростання держави у цілому та окремих її регіонів, дієвим інструментом функціонування конкурентоспроможної економіки. Для формування ефективного механізму реалізації Транспортної стратегії України на період до 2020 року необхідно обов'язково враховувати існуючі як позитивні, так і негативні тенденції зовнішнього і внутрішнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Бойко О.В. *Сталий розвиток транспортної системи України*/Бойко О.В., Дзуліт З.П. // *Науковий вісник НЛТУ України*. – Львів: РВВ НЛТУ України. - 2013. - Вип. 23.18. – С. 94 – 103.
2. Никифорок О.І. *Модернізація наземних транспортних систем України* / Олена Ігорівна Никифорок; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозув. НАН України". - К.,2014. - 440с.
3. Режим доступу: <http://gov.stat.ua>